

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ

Ніна Кулик, Наталія Шошура, Лариса Прийменко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Розглянуто різноманітні підходи до фізичного виховання студентів. У статті йдеться мова про використання інноваційних технологій фізичного виховання студентів вищих навчальних закладах, які позитивно впливають на гармонійний розвиток студентів в процесі фізичного виховання. Розглянуто можливості впровадження оздоровчої інноваційної технології в педагогічний процес з фізичного виховання студентів.

Ключові слова: фізичне виховання, студент, вищі навчальні заклади, інноваційні технології, секційна робота.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИИ В ФИЗИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ СТУДЕНТОВ

Нина Кулик, Наталья Шошура, Лариса Прийменко

Сумской государственной педагогической университету имени А. С. Макаренка.

Рассмотрены различные подходы к физическому воспитанию студентов. В статье идет речь об использовании инновационных технологий физического воспитания студентов высших учебных заведений, которые положительно влияют на гармоничное развитие студентов в процессе физического воспитания. Рассмотрены возможности внедрения оздоровительной инновационной технологии в педагогический процесс по физическому воспитанию студентов.

Ключевые слова: физическое воспитание, студент, высшие учебные заведения, инновационные технологии, секционная работа.

IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE TECHNOLOGY IN STUDENTS PHYSICAL EDUCATION

Nina Kulik, Natalia Shokura, Larisa Priymenko

Sumy state pedagogical university named after A.S. Makarenko.

Different approaches to physical education of students are considered. The article deals with implementation of innovative technology in physical education of students at higher educational establishments that positively influence harmonious development of students in the process of physical education. Possibilities of health innovative technology implementation in the pedagogical process concerning physical education of students are considered.

Key words: physical education, student, higher educational establishments, innovative technologies, sectional work.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Сергій Кулібаба, Геннадій Лісчишин, Ірина Лисак

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень. На сучасному етапі розвитку суспільства фізична культура є одним з важливих факторів у формуванні, зміцненні і збереженні здоров'я людини. Велика роль у комплексній системі навчально-виховного процесу належить фізичному вихованню.

Як показує практика організації процесу фізичного виховання студентів, у даний час, не приходиться розраховувати на істотне збільшення кількості навчальних годин, виділених на освоєння курсу фізичного виховання, виходячи з цього, багато фахівців рекомендують ширше використовувати додаткові форми підвищення його ефективності. Традиційний підхід до організації фізичного виховання студентів не дозволяє в достатній мірі здійснити та вирішити основну задачу – всебічного розвитку особистості. Проведений аналіз літератури показав, що в країні ведеться наполеглива робота з пошуку нових, більш ефективних форм проведення навчального процесу з фізичного виховання студентів.

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Одним з напрямків вирішення розглянутої проблеми деякі автори [4] вбачають в удосконалюванні структурних ланок – програмних і правових документів. Пропонують проводити комплектування навчальних груп з урахуванням фізичної підготовленості, підбір засобів і методів – з урахуванням індивідуальних можливостей, а також переходити на рейтингову оцінку фізичної підготовленості студентів [3].

Проведення занять, передбачених програмою, на думку ряду фахівців не можуть забезпечити якісного поліпшення здоров'я студентів [7, 8]. Іншого підходу дотримуються ряд дослідників, що бачать вирішення даної задачі в корінному реформуванні існуючої системи фізичної підготовки відповідно до нової концепції розвитку суспільства загальнолюдським цінностям, вимогам до особистості з боку науково-технічної і реальної соціально-економічної ситуації в країні [4,6].

В спеціальній літературі можна зустріти велику кількість концептуальних поглядів на вирішення проблем студентського фізичного виховання [1,2, 5, 9]. Їх поява обумовлена усвідомленням необхідності концептуального осмислення, реалізації системного підходу до вирішення проблем фізичного виховання студентів. Проте їх аналіз показує, що далеко не всі з них відповідають необхідним вимогам і належному рівню теоретичної розробленості. Аналіз різних концептуальних поглядів на реформування системи загальної освіти в галузі фізичного виховання студентів свідчить про орієнтацію на різні пріоритети в системі її цінностей, про наявність суттєвої різниці до організаційних, змістовних і структурних підходів та перебудови як самого навчально-виховного процесу, так і системи підготовки фахівців для викладання фізичного виховання у вищій школі.

В цілому можна констатувати, що сучасний стан розробки проблеми організації студентського фізичного виховання характеризується доволі високим рівнем активності, появою нових концептуальних поглядів, розробкою, експериментальною перевіркою і теоретичним обґрунтуванням сучасних технологічних конструкцій, спрямованих на вдосконалення системи фізичного виховання студентів. Разом з цим аналіз наукових досліджень з проблем організації фізичного виховання у вузі свідчить, що наукові розробки з цієї проблеми розвиваються екстенсивним шляхом, головним чином, без урахування перспективного плану, стихійно [7].

На сьогодні стає зрозумілим, що практика організації навчальної роботи з фізичного виховання у вузі, що ґрунтується на використанні екстенсивних технологій (збільшення моторної щільності, загального обсягу і інтенсивності навантажень) в умовах кредитно-модульної системи навчання себе не виправдала. Про це свідчать багаточисленні факти незадовільного стану постановки фізкультурної роботи в вузах, що відображається як на низькому рівні рухової підготовленості студентів, так і освіченості в сфері фізичної культури. Існуюча багато років практика побудови процесу з фізичного виховання у вузі не призвела до якого-небудь позитивного результату.

Проте не дивлячись на це, а також на декларований у програмно-нормативних документах Міністерства освіти і науки України пріоритет освітньої спрямованості навчальних занять з фізичного виховання у вузі, на практиці продовжує домінувати рухове “натаскування”. В результаті ми спостерігаємо низький рівень фізичної культури студентів, який проявляється перш за все у відсутності необхідних знань і вмінь, які б стали основою для виникнення традицій самостійних занять фізичними вправами, а також низький рівень фізичного здоров'я студентів.

Мета дослідження – визначити ефективність процесу навчання студентів ВНЗ з дисципліни “фізичне виховання” в умовах кредитно-модульної системи.

Задачі дослідження

1. На основі аналізу даних літератури вивчити сучасні тенденції формування змісту освіти з фізичного виховання у вищих навчальних закладах в умовах кредитно-модульної системи навчання.

2. Визначити мотиваційні пріоритети студентів до занять з фізичного виховання.

Для розв'язання поставлених завдань використовувались такі **методи дослідження**: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, вивчення педагогічного досвіду вузів не фізкультурного профілю різних країн світу, педагогічні спостереження, анкетування.

В дослідженнях прийняли участь студенти 1-го курсу Вінницького національного медичного університету. Опитувальний лист містив як запитання закритого типу для визначення респондентами найактуальніших проблем через ранжування запропонованих варіантів відповідей і запитання відкритого типу, на які можна було відповісти в довільній формі. Опитування побудовано за блоками, що охоплюють найважливіші сфери освітнього сектора, торкаючись проблем якісної освіти, управління процесом фізичного виховання, розвитку змісту фізкультурної освіти, становлення системи моніторингу здоров'я, стратегії підготовки кадрів, формування здорового способу життя, створення відповідного освітнього середовища.

Метою опитування стало вивчення думки студентів щодо ефективності модернізаційних процесів у навчальному закладі, передусім як вони впливають на рівень здоров'я, створення системи моніторингу для забезпечення якості освіти. Зокрема під час опитування значну увагу було приділено питанням сприяння збереженню здоров'я.

Результати дослідження.

У дослідженні було вивчено відношення студентів до організації й змісту процесу фізичного виховання у вищому навчальному закладі.

Встановлено, що тільки 46% студентів повною мірою задоволені організацією фізичного виховання у вищому навчальному закладі. 30% студентів не повною мірою задоволені заняттями, що є великим резервом в удосконалюванні організації фізичного виховання. Крім того, частина студентів (15%) негативно ставляться до тих занять, що організовані кафедрою фізичного виховання (рис.1).

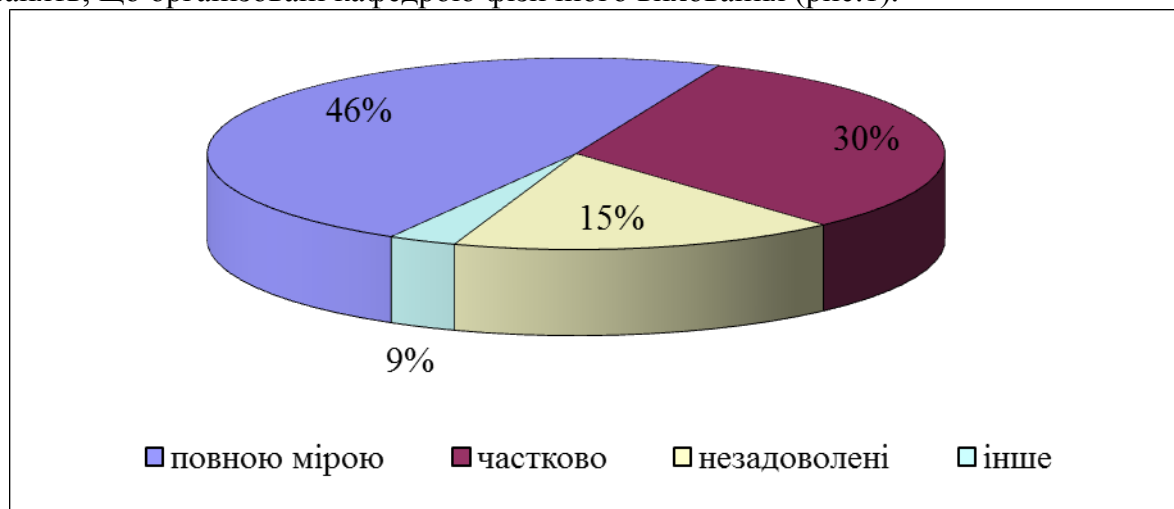

Рис.1. Ступінь задоволення студентів організацією фізичного виховання у вузі

Організація занять з фізичного виховання відбивається і на інтересах студентів до цих занять. Більшості студентів (40%) в основному подобаються проведені заняття і вони намагаються не пропускати їх, 20% студентів цілком

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

задоволені заняттями і регулярно їх відвідують, 20% студентів відвідують заняття час від часу (інколи). Таким чином, існує достатній відсоток студентів, які не знаходять реалізації своїх оздоровчих, соціально-психологічних інтересів на заняттях, що є підставою для розробки більш ефективної системи фізичного виховання.

В останні роки постійно зростає число студентів із різноманітними відхиленнями в стані здоров'я, захворюваннями хронічного характеру, різноманітного роду фізичними і психічними перенапружками, травмами. Більшість студентів (62%) оцінюють стан свого здоров'я як не зовсім добрий і поганий, так само як і фізичну підготовленість (50%).

Про недостатньо ефективну побудову занять з фізичного виховання свідчать відповіді студентів. Зокрема їх не задовольняє спрямованість занять (40%), зміст занять (38%), недостатнє або надмірне навантаження (16%), відсутність музичного супроводу (10%) та інше.

Різноманітність груп дає підстави для реформування існуючої системи фізичного виховання, одним із компонентів якої є наповнюваність навчальних груп. Реально втілити цю вимогу студентів у рамках існуючих положень можливо тільки у випадку реорганізації фізичного виховання і більш чіткої диференціації студентів відповідно до розподілу в групі і відділення спортивного удосконалювання та їхнього рівня здоров'я і фізичної підготовленості.

Результати соціологічних досліджень свідчать, що найбільшою популярністю в студентській молоді користуються фізичні вправи оздоровчо-рекреаційної спрямованості. Студенти віддають перевагу різноманітним видами оздоровчої гімнастики; заняттям у воді; ігровим видам (баскетбол, волейбол, футбол), бадмінтон, настільний теніс та інше. Порівняно однакове процентне співвідношення говорить про різнонаправленість інтересів цієї вікової групи. Тому впровадження нових технологій у сферу фізичного виховання дозволить розширити діапазон засобів рухової активності, тим самим збільшити кількість тих, хто займаються, задовольняючи їхні інтереси і потреби. Але більшість студентів (82%) не в змозі самостійно скласти індивідуальну програму фізкультурно-оздоровчих занять. Серед причин, що перешкоджають, виділені наступні: відсутність знань про структуру та зміст програми (46%); відсутність знань про власний рівень фізичного стану і підготовленості (21%); невизначені критерії ефективності фізкультурно-оздоровчих занять (13%); невміння регулювати фізичне навантаження (12%) і тільки 8% відмічають відсутність бажання.

Пріоритет оздоровчо-рекреаційної діяльності пояснюється особливим ефектом і можливістю значного підвищення загального рівня роботоздатності, переключення з одного виду діяльності на інший, що сприяє підвищенню успішності і творчої активності студентів. Цьому сприяють різноманітні форми проведення занять, що припускають зміни характеру й змісту фізичних вправ в залежності від мотивів, інтересів і потреб студентів у фізкультурній активності.

Серед факторів здорового способу життя студенти використовують рухову активність (62%), гігієнічні фактори (77%), відмову від шкідливих звичок (50%), раціональне харчування (26%).

Слід також зазначити, що формування здорових звичок пов'язане з цілеспрямованою виховною роботою і не є автоматичним результатом, тої чи іншої діяльності, навіть яка має пряме відношення до здоров'я. Практично всі опитані нами студенти зазначають необхідність ведення здорового способу життя. В ієрархії цінностей «здоров'я» студенти не опускають нижче третього місця. У той же час, як 40% опитаних студентів вважають, що вони ведуть здоровий спосіб

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

життя. Варто відмітити, що 67% опитаних заявили про бажання займатися фізичними вправами. Більше 50% студентів розуміють значення рухової активності для нормальної життєдіяльності, знають свої результати тестування фізичної підготовленості і рівень здоров'я, беруть участь в активних формах відпочинку, мають уяву про розвиток базових рухових якостей і 30% студентів володіють прийомами самоконтролю.

Проте тільки 17% студентів правильно вказали норми добової рухової активності для свого віку. Всього 20% респондентів володіють методикою навчання різними видами рухової активності, 40% – вміють самостійно проводити окремі фрагменти заняття, 33% – брали участь у спортивно-масових заходах. В той же час з деякими питаннями були проблеми, а саме: знання власних результатів в рухових тестах і рівнях фізичного здоров'я, ведення самоконтролю, знань норм рухової активності, вмінь використовувати фізичні вправи з урахуванням власного стану здоров'я, самостійне виконання вправ.

Серед чинників підтримки імунітету студенти відмічають необхідність занять на відкритому повітрі, застосування у зимово-весняний період вітамінних препаратів. Тільки 26% опитаних намагаються харчуватися раціонально. В той же час звертає на себе увагу зневага до свого харчування студентів – тільки у 24% респондентів кратність харчування складає 3 рази на день. Із цифр, що характеризують окремі компоненти при формуванні навичок раціонального харчування слід відмітити знання складу добового харчового раціону (61%). Тільки 4% студентів аналізували свої добові енерговитрати і раціон. Всього 39% студентів мають загальні уявлення про те, як скласти науково обґрунтований раціон харчування. Тільки третина студентів можуть самостійно скласти раціон з урахуванням рівня свого здоров'я.

Достатній рівень знань можна констатувати тільки відносно загально-гігієнічних навичок. Так практично всі студенти (96%) мають уявлення про те, як правильно чистити зуби, скільки годин необхідно виділяти для сну (86%) та інше. І знову з області спеціальних знань, практично жоден зі студентів не зміг сформулювати основні принципи наукової організації праці. Тільки 25% студентів знають, як протистояти стресу. Далеко не всі знають як відновитися після фізичних (63%) і розумових навантажень (50%).

Загальний рівень знань прийомів саморегуляції невисокий. Наприклад, знають способи саморегуляції і психопрофілактики не більше ніж 15% студентів, а володіють ними всього 2-3%. Основна маса студентів демонструють повну неспроможність вибору адекватної поведінки при конфліктах з викладачами або однолітками.

Опитування студентів вищого навчального закладу виявило надзвичайну зацікавленість респондентів, які були залучені до опитування, що свідчить про актуальність і доцільність вивчення громадської думки щодо процесів модернізації вищої освіти в Україні та її вплив на здоров'я студентів. Опитування відкрило перспективу отримати цілісну картину бачення процесів модернізації в освітній галузі, надало змогу структурувати проблеми за їх нагальністю і розробляти варіанти розв'язання та пропозицій з метою успішної реалізації освітньої здоров'язберігаючої стратегії.

Висновок. Аналіз стану проблеми дозволив констатувати, що мета освіти в галузі фізичного виховання не може бути досягнута без корінної зміни відношення до всієї системи фізичного виховання студентів. При цьому система уявлень про зміст фізичного виховання у вищих навчальних закладах має припускати зміщення акценту з фізичної підготовленості у бік її інтелектуалізації, підвищення рівня освіченості студентів, і повинен бути спрямований на підвищення освітнього рівня

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

студента з фізичної культури. Проведені соціологічні дослідження дозволили виявити ряд соціально-психологічних чинників, що визначають ефективність процесу фізичного виховання, вивчене відношення студентів до організації й змісту процесу фізичного виховання у вищому навчальному закладі. Встановлено, що тільки половину студентів повною мірою задоволені організацією фізичного виховання у вищому навчальному закладі. Виявлено недостатній рівень «фізкультурної освіченості» студентів, що виявляється в нечітких уявленнях про сутність здоров'я і здоровий спосіб життя, про роль рухової активності у формуванні здорового способу життя. Неповна реалізація оздоровчо-рекреаційних завдань на заняттях є резервом для подальшого удосконалювання організації й змісту фізичного виховання студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архипов О.А. Особливості впровадження модульного-рейтингової системи у фізичне виховання студентства / О.А. Архипов // Теорія і практика фізичного виховання. – 2004. - С. 5-14.
2. Батрак О. Внедрение кредитно-модульной системы в учебный процесс по дисциплине «Физическое воспитание» / О.Батрак, Э. Брасклавская, О.Чимато // Олімпійський спорт і спорт для всіх: IX Між нар. Наук. конгрес .: Науч довідей – К.: Олімпійська літ., 2005 - С. 83.
3. Вихляев Ю. М. Рейтингова система оцінки успішності студентів з дисципліни / Ю.М. Вихляев // Фізичне виховання. – 2007. - №1 – С. 3-6.
4. Воронский Л. Современные принципы построения физического воспитания в высших учебных заведениях Украины / Л. Воронский // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях: интеграция в европейское образовательное пространство: Междун. конф.- Харьков, 2005. – С. 40-44.
5. Гостев Г.Р. Сущность, содержание и значение неспециального физического образования / Г.Р. Гостев, А.А. Лотненко, С.П. Сысоев // Культура физическая и здоровье. – 2006. - №3 – С. 36-37.
6. Гребняк В. Болонский процес: проблеми здоров'я, фізичного виховання і спорту / В. Гребняк // Освіта України. – Київ, 2007. – С.4.
7. Козлов А.В. Инновационные направления в формировании личности физической культуры / А.В. Козлов, А.С. Игнатъев // Культура физическая и здоровье. - 2007. - №2. - С.18-19.
8. Котов Є.О. Формування у студентів інтересу до самостійних занять фізичними вправами // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Зб. наук пр. – Харків: ХДАДМ, 2003. – № 14. – С.8-15.
9. Ялових В. Модульно-рейтингова система оцінювання знань студентів за напрямом «Фізичне виховання і спорт» / В. Ялових, І.Овчаренко // Спортивний вісник Придніпров'я. - 2004. - №5 - С.13-16.

АНОТАЦІЇ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Сергій Кулібаба, Геннадій Лісчишин, Ірина Лисак

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

У дослідженні було вивчене відношення студентів до організації й змісту процесу фізичного виховання. Встановлено, що тільки половину студентів повною мірою задоволені організацією фізичного виховання у вищому навчальному закладі. Виявлено недостатній рівень «фізкультурної освіченості» студентів, що виявляється в нечітких уявленнях про сутність здоров'я і здоровий спосіб життя, про роль рухової активності у формуванні здорового способу життя.

Ключові слова: студенти, організація процесу, фізичне виховання.

I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОЦЕССА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Сергей Кулибаба, Геннадий Лисчишин, Ирина Лысак

Винницкий национальный медицинский университет им. Н.И.Пирогова

В исследовании было изучено отношение студентов к организации и содержанию процесса физического воспитания. Установлено, что только половину студентов в полной мере удовлетворены организацией физического воспитания в высшем учебном заведении. Выявлен недостаточный уровень «физкультурной образованности» студентов, который проявляется в нечетких представлениях о сущности здоровья и здорового образа жизни, о роли двигательной активности в формировании здорового образа жизни.

Ключевые слова: студенты, организация процесса, физическое воспитание.

ORGANIZATION OF PHYSICAL EDUCATION STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Sergey Kulibaba, Gennady Lischyshyn, Irina Lisak

Vinnitsa National Medical University. Pirogov

The study examined students' attitudes toward the organization and content of the process of physical education. Found that only half of the students are fully satisfied with the organization of physical education at the high school. Identified insufficient "sports education" students, which manifests itself in a fuzzy representation of the essence of health and healthy lifestyles, the role of physical activity in a healthy lifestyle.

Key words: students, the organization of the process in physical education.